

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО НАУКАТА

Професионална гимназия по транспорт и лека промишленост

гр. Омуртаг, ул. „Цар Освободител“ №41, тел. 0605/62201; e-mail: info-2520601@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:
РАЙНА ПАНАЙОТОВА
ДИРЕКТОР ПГТрЛП
ОМУРТАГ

СЪГЛАСУВАЛ:
БЮЛЕНТ ИСМАИЛОВА
СИНДИКАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ КЪМ
СБУ В ПГТрЛП ГР. ОМУРТАГ

ПРАВИЛНИК

**ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА
ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД
В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ И ЛЕКА
ПРОМИШЛЕНОСТ – ГР. ОМУРТАГ**

Омуртаг, 2024 година

Раздел I

Област и ред за прилагане на правилника

Чл. 1. /1/. Настоящият правилник определя основните изисквания за безопасни условия, които трябва да се осигуряват и спазват в Професионална гимназия по транспорт и лека промишленост, град Омуртаг. По смисъла в термина „безопасни условия на обучение, възпитание и труд” се включват хигиенно-санитарните условия, противопожарната и аварийна безопасност.

/2/. По смисъла в термина “безопасни условия на възпитание, обучение и труд” се включват и хигиенните условия и противопожарната охрана.

Чл. 2. Правилникът определя основните изисквания, които трябва да се осигурят и спазват при провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност, за да се предотвратят евентуални трудови злополуки, заболявания на учениците в процеса на обучението, при извънучилищни дейности и други.

Чл. 3. Правилникът е задължителен за всички участници в учебно-възпитателния процес и трудовата дейност и урежда техните права, задължения и отговорности по осигуряване, контролиране и изпълнение на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

Чл. 4. Освен този правилник трябва да се спазват и установените в Република България единни, отраслови и ведомствени правила, норми и изисквания за безопасни условия на работа, съответстващи на дейността.

Чл.5. Правилникът се утвърждава от директора на училището. Актуализира се при разкриване на нови работни места, кабинети, при изменение на правилата, нормативите и изискванията.

Чл.6. Забранява се изпълнението на заповеди, нареждания и други, противоречащи на този правилник.

Чл. 7. За работните места на лицата с трудови договори, местата за обучение и трудова дейност на учениците, машините и съоръженията, кабинетите, лабораториите и работилниците да се изготвят и поставят на видно място инструкции за безопасна работа.

Чл. 8. На работните и учебни места, където съществуват опасности, които не могат да бъдат отстранени чрез технически средства за колективна защита или други методи, да се поставят знаци и сигнали съгласно наредба No 4 за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана.

Чл. 9. До работа не се допускат работници и служители, които:

- Не са преминали предварителен медицински преглед;
- не са сключили трудов договор;
- не са инструктирани и запознати с условията и изискванията за безопасна работа;
- са употребили преди или употребяват алкохол и други упойващи вещества през работно време.

Чл.10. Регистрирането и отчитането на трудовите злополуки да се извършва съгласно Наредба за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

Раздел II

Права, задължения и отговорности на длъжностни лица и учащи се за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

Чл.11.Задължения, отговорности и права на директора на училището.

1. Отговаря за цялостното изпълнение на изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд, създава условия за опазване живота, предпазване от рискове и укрепване здравето на учениците.

2. Възлага на длъжностно лице координацията и контрола по осигуряването на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
3. Изисква и осигурява извършването на медицински преглед на учениците преди постъпването им в училище. Организира заедно с медицинските лица провеждането на всички видове здравни мероприятия и поддържането на реда и хигиената в сградата и двора.
4. Осигурява и упражнява контрол по прилагане и спазване на изискванията за провеждане на инструктажите и обучението на БХТ и ПО.
5. Осигурява средства за мероприятия по охрана на труда.
6. Периодично осигурява щателен преглед на състоянието на сградата, като особено внимание се обръща на обезопасяването на електрическите инсталации, изискванията по хигиената на труда, закрепване на врати и прозорци и др.
7. Осъществява взаимодействие и координация с органите министерствата и местните органи на държавната власт в дейността си по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
8. Организира дейността и отговаря за пожарообезопасяването чрез спазване на действащите норми, правилници, наредби и предписания за предотвратяването и ликвидирането на аварии и пожари.
9. Осигурява необходимото противопожарно оборудване, определя пътищата за евакуация, отговаря за правилната експлоатация на отоплителната и електрическата инсталация.
10. Осигурява изготвянето на инструкции за спазване на всички правила за пожаробезопасност при провеждане в сградата на празненства и други масови прояви.

Чл. 12. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд на заместник-директора по учебната дейност.

1. Изпълнява заедно с директора целия обем от задължения, свързани с организирането, ръководството и управлението на дейността по охраната на труда в процеса на учебна и производствена практика с учащите се.
2. Създава условия чрез пълното обезопасяване на машините, уредите, апаратите, инсталациите и осигурява спазване по работните места на нормативните изисквания за безопасна работа.
3. Преговаря и подготвя за сключване договори с фирми за провеждане на учебна и производствена практика, като в тях подробно се записват задълженията на страните за осигуряване на безопасни и здравословни условия, при които ще работят учениците.
4. Съдейства и контролира за редовното и правилно провеждане на инструктажите за безопасна работа.
5. Да изисква от учителите по практика и водещите упражненията в кабинетите и лабораториите, да поставят на видни места инструкции за безопасна работа.
6. Да спира работата на машини, съоръжения, уреди, работа в помещения и др., когато не са обезопасени според изискванията на действащите правилници и норми или съществува непосредствена опасност за живота и здравето на хората.
7. Да осигурява и изисква провеждането на учебната и производствена практика да става с използване на работно, специално работно облекло и лични предпазни средства.
8. През време на производственото обучение, през време на каквато и да е друга работа, да не допуска възлагане на несвойствени за учащите се работи.
9. Съвместно с медицинското лице и лицето за координация и контрол, да извършва периодичен контрол за санитарно-хигиенните условия на учебните места, отоплението, осветлението, шума, физическото натоварване, ползването на работно облекло и ЛПС, продължителността на учебния работен ден и други. При забелязани нарушения предприема мерки за отстраняването им и информира директора при необходимост.

10. Изпълнява в срок заповедите на директора и предписанията на контролните органи за отстраняване на допуснати нарушения по БХТ и ПЛ.

11. Организира провеждането на противопожарна подготовка на работниците и служителите от обслужващия и преподавателския състав с изучаване на изискванията по противопожарна охрана и правилата на ползване на наличните средства за гасене.

12. Организира за учениците обучение по противопожарни знания и подготовка.

Чл. 13. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд на лицето, осъществяващо координация и контрол по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд:

1. Осъществява от името на директора координация в работата за осигуряване на безопасни и здравословни условия за труд за щатния персонал и учениците.

2. Провежда начален инструктаж по БХТ и ПО с:

а) всички новопостъпващи в учебното заведение служители и работници преди допускането им до работа;

б) работници и служители, изпратени временно на работа.

3. Провежда периодичен инструктаж с:

а) педагогическия персонал – три пъти годишно (през м. IX, I и IV);

б) непедагогическия персонал – четири пъти годишно (през м. IX, I, III и VI).

4. Оказва помощ и упражнява контрол за правилното провеждане на инструктажа на работното място, периодичния и ежедневен инструктаж с учащите се.

5. Организира и участва в разработването на инструкции за безопасна работа в работилници, кабинети, лаборатории.

6. Участва заедно с медицинското лице и Директора в извършването на периодичен контрол за санитарно-хигиенно състояние във всички помещения.

7. Води ревизионната книга за вписване на констатации и предписания на контролните органи по охрана на труда.

8. Разследва причините за станали трудови злополуки и води книгата за регистриране на актовете за тях.

9. Участва в проверките извършвани от контролните органи.

10. Извършва самостоятелни проверки по БХТ и ПО на всички работни места, съставя протоколи с констатациите, с които запознава директора, като изготвя и заповед с конкретни мерки за отстраняване на констатираните нарушения. Периодично информира директора за състоянието на условията на възпитание, обучение и труд и за хода на изпълнението на поставените задачи, заповеди .

11. Осъществява връзка с регионалните органи по ГИД, МЗ и МВР относно цялостната организация на работа по БХТ и ПО в учебното заведение.

12. Контролира спазване на изискванията по нормативните документи, свързани с осигуряване на специална защита на учениците под 18 годишна възраст.

13. Съвместно с Директора:

а) следи и се грижи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения

б) организира провеждането на противопожарна подготовка на работниците и служителите и обучение за противопожарни знания на учащите;

в) следи за състоянието на проходи за евакуация.

14. Изпълнява и всички други задължения по БХТ и ПО предвидени в нормативните документи за длъжността.

Чл. 14. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд на учителите по учебна и производствена практика:

1. Да извършва по утвърдена програма необходимия инструктаж на работното място по БХТ и ПО с учащите преди започване на работа и да го регистрира в книгата за инструктаж, като следи за точното и пълно попълване на всички графи.

2. Да провежда ежедневен инструктаж преди всяко учебно занятие.

3. Да запознае учениците с устройството на машините и изисквания за тяхното обезопасяване.
4. Преди започване на часа по учебна практика внимателно да проверява състоянието на машините и съоръженията, блокиращите и сигнални устройства, пускови и спиращи механизми, електрообезопасяването и др.
5. През време на провеждане на практиката, да наблюдава и следи постоянно за работата на машините, съоръженията, апаратите и при забелязване на нередности незабавно да ги изключва от действие.
6. Да проявява вискателност за спазване на правилата и изискванията за безопасна работа, за използване на работно облекло и ЛПС, заемане на правилна и ергономична стойка.
7. Да знае във всеки момент местопребиваването на всеки ученик от групата и каква работа извършва.
8. Постоянно да наблюдава работата на всеки и в случай на неспазване изискванията за безопасна работа да взема съответни мерки. Да не допуска в помещенията ученици без работно облекло.
9. Да следи и осигурява спазването на режима за работа и почивка.
10. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи, като особено строго съблюдава за физическото натоварване на всеки.
11. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на първа медицинска помощ и да съобщава на директора на училището.
12. Да не допуска оставането на ученици в помещението за обучение по практика без присъствие и наблюдение на учител.
13. При провеждане на практическите занятия във фирма преподавателите изискват от завеждащия службата по охрана на труда подробно да разясни на учениците техническите и технологически условия на производство, където ще се провежда практиката и всички правила и изискванията за безопасна работа.
14. Изискват от завеждащия службата по охрана на труда картите за оценка на условията на труд на работните места, където ще работят учениците и дооценяват съответствието на тези условия с нормативните изисквания за работа на лица до 18 годишна възраст.
15. При провеждане на учебна и производствена практика извън училище в началото на всяка година провежда и инструктаж по безопасно придвижване до фирмата, като отразява това в книга за инструктаж по БДП, чието местоположение е учителската стая.
16. При провеждане на учебна практика във фирма, да не разрешава работа на обекти извън град Омуртаг, без предварително писмено съгласие от родителите.

Чл. 15. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд на лицата, заемащи учителска длъжност при обучението в кабинет и лаборатория.

1. Да изиска, устрои и обзаведе кабинета (лабораторията) в пълно съответствие с изискванията на БХТ и ПО.
2. В началото на срока преди започване на обучението в кабинета (лабораторията), учителят да проведе необходимия инструктаж по БХТ и ПО с учениците, като попълва пълно и точно всички графи в инструктажната книга.
3. Преди започване на занятие, свързано с опити и експерименти, предварително да провери състоянието и да подготви уредите, материалите, приборите, работните места, предпазните средства и всичко необходимо за безопасна работа.
4. В самото начало на учебния час да проведе текущия инструктаж на учениците за правилно и безопасно провеждане на опитите.
5. През време на работа в кабинета (лабораторията) да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на ползваните уреди и материали.

6. Да включва и изключва работните ел. табла и контакти само след съблюдаване на мерките за сигурност.

7. Да не допуска оставане на ученици в кабинета (лабораторията) без присъствие на учител.

8. При злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на първа медицинска помощ и да съобщи за това на директора.

Чл. 16. Задължения на учителя по физическо възпитание и спорт

1. Ежедневно, преди започване на занятията да извършва оглед на състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват. Да полага грижи за поддържането им в добро състояние.

2. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука или да се играе без гимнастически постелки.

3. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията, особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падания, разсейване на вниманието или уплаха.

4. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличните на отклонение, да не изисква изпълнение на трудни елементи.

5. По време на часовете да не остава учениците без пряко наблюдение.

6. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на първа медицинска помощ и да уведоми директора.

7. Да осигурява местата за физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, разположение на уредите и др.

8. В часовете по физическо възпитание и спорт всички ученици от даден клас, заедно със съответния учител, по време на целия час ползват един и същ физкултурен салон. Не се разрешава пребиваването на ученици от един клас в салона при друг клас, оставането на ученици без присъствие на учител във физкултурен салон и влизането във физкултурен салон без игрално облекло.

Чл. 17. Задължения на учениците

1. Да изслушват внимателно инструктажите и всички други форми на обучение по БХТ и ПО, които се провеждат от учителите по практика, по физическо възпитание, от завеждащите кабинети и лаборатории, от класните ръководители, както и инструктажа, проведен във фирмата преди започване на учебната или производствената практика.

2. Да се разписват в книгите за инструктаж в училището и във фирмата, с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда и се задължават стриктно да ги спазват.

3. Да спазват установеното време за учебна и производствена практика.

4. Строго да спазват разпоредбите по БХТ и ПО и правилата за вътрешния ред и поведение в училище и във фирмата, като изпълняват дадените им указания в това направление. Да поддържа образцов ред и чистота на работното си място.

5. Да ползват задължително обикновеното и специално работно облекло и ЛПС, в зависимост от работата, която изпълняват.

6. Да познават устройството и действието на машините и съоръженията, на инсталациите, приборите и механизмите, с които ще работят и да спазват всички специфични изисквания от инструкциите за безопасна работа с тях.

7. Преди започване на работа да огледат внимателно работното си място и при забелязване на най-малки неизправности или несъответствия, веднага да уведомят учителя. Преди да напуснат работните си места да предадат инструментите си почистени и в пълна изправност. При злополука веднага да съобщават на учителя си, за да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия.

8. На учениците строго е забранено:

- а) самоволно да извършват работа, която не им е възлагана, да напускат или сменят работното си място, да заемат работни или измерителни уреди и инструменти от съучениците си, да се пресягат през работните машини, да разговарят, когато работят;
  - б) да извършват поправки на електрически уреди, инструменти, ел. инсталации, работни машини, съоръжения, приспособления и др.
  - в) облягане и сядане върху предпазните капаци на машините, огражденията за обезопасяване, на подредените за обработка или обработени детайли;
  - г) да разхвърлят безразборно обработените предмети около мястото на работа;
  - д) да пушат, употребяват алкохол, да играят карти в училищната сграда, двора на училището и района около училище и учебните работилници.
9. При подаден сигнал за аварийна ситуация да напуснат по най-бързия начин, без паника учебната сграда или работилница.
10. При придвижване от дома до училище и обратно се задължават стриктно да спазват правилата за движение по пътищата. Особено внимателни да бъдат при пресичане на главния път при изхода на училището.
11. При установяване в учебна стая или работилница на нередности и повреди незабавно уведомяват учителя.
12. Не се допуска качване по прозорци, навеждане през тях, хвърляне на отпадъци или други предмети.
13. Забранено е внасянето в училище на ножчета, приспособления за игри с остри предмети и използването им.
14. Забранява се консумирането на закуски в сградата на училището, с изключение на специално предвиденото за това помещение.
15. Не се допуска игра с топки и други спортни пособия в класните стаи и коридорите, пързаянето по мозайката и парпетите.
16. С цел осигуряване на пожарна безопасност, учениците са длъжни стриктно да спазват противопожарните правила в училище. При възникване на пожар да спазват указанията на учителя.
17. По време на екскурзия учениците изпълняват указанията на учителите, които ги придружават, като предварително са запознават и разписват за проведения инструктаж.
18. В случай на насилие, ПТП и други, при които има пострадали ученици, веднага се уведомява директора или ЗДУД, независимо от времето и мястото на събитието.
19. На освободените от часовете по физическо възпитание не се разрешава да напускат сградата на училището.

Чл. 18. Задължения на класните ръководители.

- 1. В началото на учебната година да провеждат начален инструктаж по БХТ и ПО, като запознаят учениците и техните родители с Правилника за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд срещу подпис.
- 2. При извън училищни дейности като екскурзии, походи, лагери и др. Спазват изискванията на Наредба приета с ПМС № 365 от 21.12.2016 г. и провеждане на детски и ученически отпих и указанията в Приложение № 1 към чл. 3, ал. 4 и отговарят за опазване живота и здравето на участниците в групата.
- 3. В часа на класа запознават учениците с плана за действия при бедствия, аварии и пожари и с евакуационния план на училището.
- 4. В началото на всяка учебна година провеждат час по БДП, а в края и по безопасно поведение през лятото.

Чл. 19. Задължения на работниците и служителите:

- 1. При постъпване на работа да не започват изпълнението на трудовите си задължения, преди провеждането на начален инструктаж по БХТ и ПО.
- 2. При изпълнение на конкретна трудова дейност стриктно да спазват изискванията за безопасна работа, да използват работно облекло, специално работно облекло и ЛПС.

3. Да изслушват периодичните инструктажи, провеждани от лицето, назначено от директора за координация и контрол по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.
4. Чистачките се грижат за ежедневната хигиена в сградата и спортните площадки, отговарят за затварянето на крановете на чешмите и проверка на осветлението, след приключване на смяната обхождат цялата сграда, затварят всички врати и прозорци, изгасят осветлението.
5. Домакинът на училището следи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения. Не допуска използването им за никакви други цели, освен при нужда за гасене на запалване или пожар. Следи за състоянието на проходите за евакуация, осигурява почистването на снега по проходите към училище.
6. Общият работник своевременно ремонтира врати, прозорци, при необходимост действа с противопожарните съоръжения. При силни течове на вода в сградата спира с централния кран водоснабдяването и информира ръководството.
7. Огнярят отговаря за поддръжка в изправност на отоплителната инсталация и нормалното отопление на сградата. Осведомява своевременно ръководството за необходимостта от ремонти.
8. Портиерът осигурява пропускателен режим, съгласно заповед на директора. Не допуска влизането на външни лица, които нарушават учебния процес. Не допуска влизането и паркирането на превозни средства в двора на училището, освен за товаро-разтоварни работи. Отговаря за поддържането на свободни коридори по пътя на аварийните изходи. При аварийна ситуация изключва централното ел.захранване.
9. Всички работещи в ПГТрЛП-Омуртаг са длъжни да полагат изключителни грижи за опазване живота и здравето на учениците. При констатиране на повреди или ситуации, застрашаващи живота и здравето им, са длъжни незабавно да алармират директора или ЗДУД.

Раздел III

Условия за безопасно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност

Чл.20

1. Към всички помещения, съоръжения и водоизточници трябва да има по всяко време свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете да бъдат в изправност, свободни от материали, а през зимата почистени от сняг.
2. Евакуационните пътища и изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните и строително-технически норми.
3. В класните стаи чиновите да бъдат разположени така, че изходите да бъдат свободни.
4. На територията на училището да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.
5. Персоналът на училището да бъде запознат с правилата на ПО и начините за ползване на наличните средства за гасене на пожар.
6. Не се разрешава използването на отоплителни печки, освен на разрешените със заповед на директора места.
7. Дежурството на училищното ръководство, учителите и чистачките в двора на училището и по коридорите да се извършва при стриктно спазване на графика за дежурство и системата, описана в правилника за вътрешния ред.
8. Категорично се забранява освобождаването на ученици от часове, както и пускането им преди края на часа, без знанието на родителя и директора.
10. Ежемесечно да се извършва проверка на изправността на електрическата инсталация, отоплителната система, противопожарните уреди и инсталации, всички видове съоръжения и уреди за игра и спорт на откритите площадки и във

физкултурните салони, както и на оборудването в кабинети, лаборатории и работилници.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Във връзка с осигуряването на безопасни условия при провеждане на занимания извън училище и на различни форми на ученически отход, туризъм, спорт, учебни екскурзии, извънкласни дейности, абитуриентски балове и др., следва да се спазва следното:

1. Родителите на учениците задължително се уведомяват за предстоящите прояви, достатъчно време преди провеждането им. Когато организираната дейност предполага преспиване и/или провеждане извън територията на Община Варна, съгласието на родителите се документира в писмен вид.

2. Дейностите се предвиждат в плана на класния ръководител и /или/ на училището, като са приемат от ПС и се утвърждават от директора в началото на учебната година.

3. Екскурзии се провеждат в учебни и неучебни дни или по време на ваканции след проучване желанията на учениците и съгласуване с родителите им.

3.1. Изборът на лицензиран туроператор се съгласува писмено с Регионалния център за отход, възстановяване и спорт.

3.2. Директорът издава заповед за провеждане на екскурзията относно: време, маршрут, ръководител, задължения на участниците.

3.3. Ръководителят представя на директора:

- план на екскурзията /по образец/;
- списък на учениците с дата на раждане
- заверено копие от застраховката на учениците
- копие от инструктажа с подписи на учениците и родителите
- писмено съгласие на родителите;
- копие от офертата на туроператора
- копие от лиценза на туроператора;
- копие от договора с туроператора;
- копие от полицата между туроператора и застрахователната компания;
- копие от сертификата издаден от застрахователя.

3.3. Директорът издава заповед за командироване на ръководителите.

2. При организиране на ученически отход, туризъм и спорт, масови извънкласни дейности, абитуриентски балове и др., директорът писмено уведомява РУО и МВР.

Настоящият Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд, е приет от Педагогически съвет на училището с Протокол № 13/13.09.2024 г.

Утвърден е със Заповед № РД 08-2018/13.09.2023 г. на директора на ПГТрЛП гр. Омуртаг